

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα, 23 Ιουνίου 2009

Την Πέμπτη, 18 Ιουνίου 2009, ο **Συνήγορος του Καταναλωτή, κ. Ευάγγελος Ζερβέας**, κατόπιν προσκλήσεως της Β' Αντιπροέδρου της Βουλής κας Έλσας Παπαδημητρίου, συμμετείχε στη κοινή συνεδρίαση της Διαρκούς Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου και της Ειδικής Διαρκούς Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Βουλής με θέμα ημερήσιας διάταξης την **εξέταση της Πρότασης Οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα δικαιώματα των Καταναλωτών (COM (2008) 614 τελικό)**.

Κατά τη συνεδρίαση, ο Συνήγορος του Καταναλωτή διατύπωσε τις παρατηρήσεις της Αρχής τόσο κατ' άρθρο όσο και στο σύνολο των προτεινομένων ρυθμίσεων, εκφράζοντας παράλληλα τις **επιφυλάξεις του ως προς την αποτελεσματικότητα της επιλογής της αρχής της πλήρους εναρμόνισης** που υιοθετεί η Πρόταση, και τα νομικά ζητήματα που σχετίζονται με την **αρχή της επικουρικότητας** και την υπό διερεύνηση πρωτοβουλία της Ένωσης. Επιπλέον, διατύπωσε επιφυλάξεις ως προς τις διατάξεις που μειώνουν το επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη το γεγονός ότι με το ελληνικό δίκαιο διασφαλίζεται ένα επίπεδο προστασίας των καταναλωτών υψηλότερο από το αντίστοιχο της πρότασης οδηγίας. Η μέγιστη εναρμόνιση θα οδηγήσει σε σημαντικές τροποποιήσεις στο ενοχικό και αστικό δίκαιο της χώρας, μειώνοντας το ήδη υφιστάμενο επίπεδο προστασίας.

Κατά την τοποθέτησή του, ο Συνήγορος του Καταναλωτή επεσήμανε μεταξύ άλλων και τα εξής:

Με την εν θέματι Πρόταση, η Επιτροπή:

(α) συνενώνει 4 από τα υπάρχοντα κοινοτικά νομοθετικά κείμενα για την προστασία των καταναλωτών σε μία ενιαία οδηγία και

(β) εφαρμόζει την αρχή της πλήρους εναρμόνισης στο σύνολο των ρυθμίσεών της.

A. Συγχωνεύονται οι Οδηγίες (α) 93/13/EK για τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, (β) 99/44/EK σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, (γ) 97/7/EK για τις εξ αποστάσεως συμβάσεις, και (δ) 85/577/EK για τις πωλήσεις εκτός εμπορικού καταστήματος. Η συγχώνευση που επιχειρείται απομακρύνεται από την μέχρι σήμερα ακολουθούμενη πρακτική της τομεακής προσέγγισης στο πλαίσιο του κοινοτικού δικαίου των καταναλωτικών συμβάσεων (πρόσφατα παραδείγματα, οι Οδηγίες για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, για την χρονομεριστική μίσθωση και την καταναλωτική πίστη, οι οποίες εξαιρούνται της παρούσης πρότασης). Σκοπός είναι η απλούστευση και επικαιροποίηση των υφιστάμενων ρυθμίσεων και η αντιμετώπιση του νομικού κατακερματισμού, ο οποίος κατά την Επιτροπή αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την εσωτερική αγορά. Επιπλέον, εντάσσεται στα πλαίσια του στόχου για την εσωτερική αγορά στον τομέα των καταναλωτών, ήτοι τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών σε ένα υψηλό επίπεδο προστασίας και την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να παρέχουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες τους χωρίς εμπόδια σε όλα τα Κράτη Μέλη. Ο στόχος αυτός επιβεβαιώθηκε μεταξύ άλλων και στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με το Πράσινο Βιβλίο και την επανεξέταση του Κοινοτικού Κεκτημένου για την προστασία των καταναλωτών.

B. Η Πρόταση Οδηγίας ορίζει την **αρχή της πλήρους εναρμόνισης**. Η συγκεκριμένη επιλογή αντιμετωπίζεται με **σκεπτικισμό και επιφύλαξη** από σημαντική μερίδα των φορέων.

Όπως επισημαίνεται στο **από 15.4.2009 έγγραφο εργασίας σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών της Επιτροπής Νομικών Θεμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου**, «η μετατόπιση από την ελάχιστη στη μέγιστη εναρμόνιση ... εγείρει αμφιβολίες όσον αφορά την αρχή της επικουρικότητας... Οι

κανόνες του εθνικού δικαίου των συμβάσεων θα καταστούν ανεφάρμοστοι στο πεδίο των κανόνων μέγιστης εναρμόνισης... Τα κράτη μέλη δεν θα έχουν κανένα περιθώριο διακριτικής ευχέρειας ...Θα πρέπει συνεπώς να εξετασθεί αν και κατά πόσο θα ήταν ενδεδειγμένη μια πιο στοχοθετημένη πλήρης εναρμόνιση σε συγκεκριμένα ζητήματα.»

Επιπλέον, με την **από 22 Απριλίου 2009 γνωμοδότησή της με θέμα «Τα δικαιώματα των καταναλωτών» η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ)** αντιτάσσεται ρητώς στην αρχή της πλήρους εναρμόνισης σε ευρεία κλίμακα και τούτο διότι, όπως επισημαίνεται, ι) ορισμένα κράτη μέλη θα εξαναγκαστούν να καταργήσουν για λόγους απλούστευσης ειδικές ρυθμίσεις προστασίας των καταναλωτών, ακόμη και αν αυτές έχουν αποδειχθεί αποτελεσματικές στην εφαρμογή τους.

ιι) η εκτεταμένη και πλήρης εναρμόνιση δεν συνηθίζεται στην ευρωπαϊκή νομοθεσία προστασίας των καταναλωτών ούτε είναι επιβεβλημένη,

ιιι) η αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης, η οποία στηρίζεται στο θεμελιώδες άρθρο 153, πρέπει να διατηρηθεί, επιτρέποντας στα Κράτη Μέλη να διατηρήσουν το δικαίωμα να προσαρμόζουν ευέλικτα τη νομοθεσία περί δικαιωμάτων των καταναλωτών στο εθνικό τους δίκαιο προς το σκοπό ενίσχυσης της προστασίας τους.

ιιιι) αμφιβάλλει αν η εκτεταμένη και πλήρης εναρμόνιση είναι συμβατή με την αρχή της επικουρικότητας.

Η αρχή της επικουρικότητας ορίζεται στο άρθρο 5 της ΣυνθΕΚ σύμφωνα με την οποία στους τομείς που δεν υπάγονται στην αποκλειστική της αρμοδιότητα, η Κοινότητα δρα μόνο εάν και στο βαθμό που οι στόχοι της προβλεπόμενης δράσης είναι αδύνατο να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο. Η ΕτΠ θεωρεί πως η Πρόταση Οδηγίας δεν περιέχει επαρκή αιτιολογία ως προς την ανάγκη δράσης, τονίζοντας ότι η έρευνα του Ευρωβαρόμετρου στην οποία στηρίχτηκε δεν αποτελεί επαρκή αιτιολογία για την έκδοσή της.

Στο ίδιο περίπου πνεύμα, και η **Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με το από 4.5.2009 έγγραφο εργασίας**, επισημαίνει ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Πρέπει, όπως τονίζεται, να καταδειχθεί πλήρως με ποιον τρόπο η πρόταση επιφέρει προστιθέμενη αξία στους καταναλωτές

επιπροσθέτως των όσων θα μπορούσαν να επιτευχθούν από μεμονωμένες ενέργειες των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Στο σχετικό έγγραφο γίνεται αναφορά στην από 17.7.2007 *έκθεση Patrie* (για το Πράσινο Βιβλίο σχετικά με την επανεξέταση του κοινοτικού κεκτημένου για την προστασία των καταναλωτών - (2007/2010(INI)), με την οποία το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπογραμμίζει ότι η πλήρης εναρμόνιση δεν πρέπει να οδηγήσει σε υποβάθμιση του επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και ως εκ τούτου ζητεί τη στοιχειοθετημένη πλήρη εναρμόνιση ορισμένων διατάξεων που θα αποφασιστεί κατά περίπτωση. Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τόνισε ότι η εναρμόνιση δεν πρέπει να οδηγήσει σε υποβάθμιση του επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, που έχει επιτευχθεί μέσω ορισμένων εθνικών διατάξεων.

Κατά τη διαβούλευση υποστηρίχθηκαν αποκλίνουσες απόψεις. Η πλειονότητα των επιχειρηματικών ενώσεων υποστηρίζει την πλήρη ή στοιχειοθετημένη εναρμόνιση, η πλειονότητα από την άλλη των καταναλωτικών ενώσεων υποστηρίζει την ελάχιστη εναρμόνιση με τη σκέψη ότι η εν θέματι πρόταση θίγει δικαιώματα που αποτελούν μέρος του κοινοτικού κεκτημένου.

Κατά τα λοιπά και εν σχέσει με τις κατ' άρθρο παρατηρήσεις του, ο Συνήγορος του Καταναλωτή αναφέρθηκε στο από **5.12.2008** **έγγραφό** του, με το οποίο διατύπωσε αναλυτικά τις θέσεις του επί των επιμέρους προτεινομένων ρυθμίσεων της Οδηγίας.

Μετά το πέρας των εργασιών της συνεδρίασης, η Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου και η Ειδική Διαρκής Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων διατύπωσε τη θέση ότι η Πρόταση Οδηγίας **πάσχει ως προς τη συμβατότητά της με την αρχή της επικουρικότητας** καθώς και ότι η **παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας**, περιορίζοντας σε ορισμένες περιπτώσεις όπως η Ελλάδα, το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων των καταναλωτών. Καταλήγοντας, οι Επιτροπές κάλεσαν την Κυβέρνηση να απορρίψει την Πρόταση Οδηγίας, να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να προχωρήσει η διαδικασία αναθεώρησης του κοινοτικού κεκτημένου για τα δικαιώματα των καταναλωτών και να επιδιώξει η ως άνω αναθεώρηση να υλοποιηθεί με τη μορφή της Οδηγίας **ελάχιστης εναρμόνισης**, ώστε τα Κράτη Μέλη να έχουν τη δυνατότητα θέσπισης αυστηρότερων όρων για την προστασία των καταναλωτών στα πλαίσια της εθνικής τους νομοθεσίας.